

TRABZON MİLLETVEKİLİ M. AKİF HAMZAÇEBİ'NİN

2006 MALİ YILI BÜTÇE KANUN TASARISININ MALİYE BAKANLIĞI BÜTÇESİ ÜZERİNDE PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNDA YAPTIĞI KONUŞMANIN ÖZETİ

✓ Vatandaş ödediği verginin hesabını sorabilmeli

Parlamento vergi yasalarını çıkarıyor, bu vergi yasaları uyarınca vergiler tahsil ediliyor ve tahsil edilecek vergilerin büyüklüğünü de her yıl bütçe yasalarında gelir bütçesi içerisinde görüyoruz. Peki, vatandaş bu vergiyi ödüyor; ama, bu verginin nasıl harcanacağı konusunda hiçbir şekilde söz hakkı sahibi değil. Yani, vatandaşa sorulmuyor bu vergileri tahsil ederken, sen acaba ödediğin bu vergilerin hangi harcamalara gitmesini isterdin, öncelik sıralaman nedir diye. Bu sadece Türkiye'nin meselesi değil, diğer ülkelerde de böyle. Parlamenter sürece, yasa yapma sürecine vatandaşın daha çok katılmasını, vatandaşın ödediği vergilerin hesabını sormasını istiyorsak, vatandaşın bu sürece katkısını daha çok sağlamak gerekir. Vatandaş bir şekilde daha çok bu işe katmanın yolunu aramak zorundayız. Örneğin, gelir idaresi vatandaşlara, mükelleflere birer bildirim gönderebilir. Bu bildirimde ödediğiniz vergilere göre kamu hizmetlerinde nasıl bir öncelik istiyorsunuz, kamu en önce nereye harcama yapmalı diye sorabilir. Bu sadece bir anket olmamalı, vatandaşa, mükellefe bunu sorup onun tercihini aldıktan sonra, ödenen verginin yüzde 1'ini mükellef istediği kamu harcaması arasında, kamu hizmeti arasında dağıtma yetkisine sahip olmalı. Sonuçta ortaya bir hükümetin bütçesi çıkacaktır, bir de vatandaşın bütçesi. Benim önerdiğim, vatandaş bütçesi.

Bunun şu yararı olacaktır: Denilebilir ki, efendim, hükümet mükelleflerin ödedikleri vergilerin yüzde 1'ini onun istediği şekilde dağıtır; ama, o dağılımı zaten bileceği için idare, ödenek dağılımını da peşinen ona göre ayarlayacaktır. Böyle bir durumda, hükümetler vatandaşın bu tercihini gözardı edemezler, en azından vatandaş, toplumu ikna etmek için bir çabaya girişeceklerdir. Bu çaba bile, hükümetin vatandaşların tercihini dikkate alması demektir.

✓ Emek üzerindeki vergi yükümüz yüzde 42,7

Sosyal güvenlik primleri ile tüketim vergileri bütün ülkeler için hâlâ önemli bir gelir kaynağıdır. Esasen küreselleşmenin yarattığı önemli sorun çalışanlar üzerindeki vergi yükünün nispi olarak ağırlaşmasıdır. Emek üzerinde en fazla vergi yükü olan ülke Türkiye'dir. Türkiye yüzde 42,7'yle OECD ülkeleri arasında birincidir şu anda. Evli, iki çocukluk bir işçide Türkiye OECD birincisidir sosyal güvenlik primleri artı diğer vergiler dahil.

- ✓ **Doğruları, el yordamıyla bulmaya çalışıyorsunuz hükümet olarak. Muhalefete biraz kulak verseniz, bu sıralardan çok güzel öneriler çıkıyor aslında size.**

Hatırlanacaktır, bu hükümet döneminde yatırım indirimine ilişkin bir yasayı görüşüp kabul etmiştik. Yatırım indiriminin hükümet tasarısında olan şeklini görünce şunu önermişim: yatırım indirimini mademki bu kadar geniş kapsamlı yapıyoruz, o zaman, gelin, yatırım indirimini kaldıralım, Kurumlar Vergisi oranını da yüzde 20'den daha aşağıya çekelim. Ne kadar aşağıya çekebiliriz onun hesabını yapar Maliyeci arkadaşlar. Daha düşük oranlı basit bir Kurumlar Vergisi yapalım diye ben kişisel olarak öneride bulunmuştum. O zaman kabul görmemişti ve şunu da söylemişim: Bu Meclis, bu komisyon iki yıl geçmeden yatırım indirimini kaldırıp, Kurumlar Vergisi oranını düşüren bir tasarımı tartışacaktır. İşte, benim dediğimi hükümet iki yıl gecikmeyle getiriyor. Benim hükümete önerim, bu sıralarda, muhalefet sıralarında söylenenleri; yani, kulak ardı etmeyip de, gerçekten, can kulağıyla dinleyip buna kulak vermesi.

Geçen gün, Genel Kurulda bir altın borsa yatırım fonlarına ilişkin bir öneride buldum. Türk vergi sisteminde altındaki değer artışı vergiye tabii midir; hayır. Altını aldınız evinize koydunuz. Peki, gelin bir yatırım fonu kursun yatırımcılar. Burada sadece yatırım fonunda sadece altın olsun, bunun katılma belgesini vatandaş alsın. Cumhuriyet altını almak için illa kuyumcuya gitmesin. Aracı kuruma telefon etsin, şu kadarlık altın alıyorum. Aldın, eve getirdin, sakladın, satmak için tekrar kuyumcuya gittin olmasın; bunu koyalım. Belki zamanları yoktu arkadaşlarımızın inceleme olanağı olamadı; ama, yani, benim söylediğime iki yıl sonra gelmeyin Sayın Bakan.

- ✓ **Bayram olacaksa herkes için bayram olmalı**

Kurumlar vergisini yüzde 20'ler civarına indirilmesi doğru, ben kişisel olarak bunu doğru buluyorum. Daha basit bir sistem. Yatırım indirimini kaldırılıyorsa, demirbaş aldım yatırım indirimine tabi mi, değil mi, işte gerek yok; tek oranlı bir sistem, güzel. Bunun tamamlayan ikinci adım, Sayın Başbakanın açıklamalarına göre Gelir Vergisi tarifesindeki dilim sayısını 5'ten, 4'e indiriyor. En yüksek oranı da yüzde 40'tan, 35'e indiriyor. Zannediyorum ücretlilerde ayrıca 35'ten, 30'a inme yok; tek bir tarife. Bu da yatırımcı açısından iyi arkadaşlar; ama, şu temel soruya hükümetin cevap vermesi gerekiyor. Bu hükümet kurulduğunda acil eylem planında ve hükümet programında şunu taahhüt etti: Özel indirim kademeli olarak artırarak asgarî ücret seviyesine çıkaracağız. Özel indirim nedir; ücretliler yararlanır. Hükümetin ilk icraatı, özel indirim yok etmek oldu. Gelir Vergisi tarifesinde ücretlilerin vergi tarifesi yüzde 15'ten başlıyor, diğerlerinin ki yüzde 20'den başlıyor; o kalmıştı ücretlilerin bir miktar yararlandığı; şimdi o kaldırılıyor.

Sayın Bakan sormak istiyorum, yani, tamam emek üzerinde ağırlaşan yük meselesi bütün vergi sistemlerinin sorunudur; ama, o ülkelerin hemen hepsinde ücret gelirlerine sağlanan bir özel indirim vardır. Siz uluslararası eğilimi takip ediyorsanız ücretlilere de bir şey

vermek zorundasınız. Siz ücretlilerin elindekini alıyorsunuz. Dolaylı bir yararı vardı bunun. Sermaye gelirleri biraz daha yüksek oranlı vergileniyor, ben daha düşük oranlı bir vergi ödüyorum diyordu ücretliler; siz şimdi onu alıyorsunuz. Bayram diye ilan ettiğiniz indirimin herkes için bayram olması lazım; ama, siz sadece bir kesim için bayram ilan ediyorsunuz. Bakın, onu olumlu buluyorum, yatırımcı gelsin, Türkiye'nin sermayeye ihtiyacı var; ama, o zaman ücretliye bu tasarıya derhal hükümet özel indirimi dahil etmek zorundadır. Ücretliye özel indirimi dahil etmediğiniz zaman o tasarının toplum tarafından kabullenilmesi mümkün değildir. Çoğunluğunuz var getirirsiniz; ama, demokrasiyle vergi bağlantısını kurarken o çoğunluk diktatörlüğü olur, çoğunluğun diktası olur.

✓ **Fındık...**

Sayın Bakanım, fındıkla ilgili konu, ilgili bakanlıkların bütçelerinde dile getirildi; ama, konu gerçekten önemlidir. İki nokta var. Bir, Tarım Bakanlığı zarar tespiti yaptı, bu zararın 296 trilyon lirasını ödeyeceğiz dedi. Geçen yıl sonu yüzde 15'i ödendi, geriye 252 trilyon lira kaldı; bu yıl bütçesinde ödenmesi gerekiyordu, bu bütçede ödenmedi. Olmadığını gördük, zamanında önerge verdik, kabul görmedi. Dün, Hazine'den Sorumlu Sayın Bakana bunun sorusunu sorduk. Tabii ki, her zamanki gibi yanıtını alamadık, o malum bir şey, bu bir. 2006 bütçesinde de bu yok Sayın Bakanım.

İki: Fiskobirlik DEFİF'ten kredi istiyor, kaynak değil yani, bana borç verin diyor. Borç aldım, üstüne yattım da değil. Onu vermiyorsanız, bankalardan kredi alayım diyor. Özel sektör bankalara gidiyor; ama, Sayın Başbakanın fındıktan sorumlu danışmanı, maalesef, özel bankalardan kredi almasını engelliyor.

- ✓ Vergi indirim projesini Sayın Başbakan açıkladılar, Kurumlar Vergisi yüzde 30'dan 20'ye iniyor; Gelir Vergisi tarifesi de tek tarifeye iniyor ve dilim sayısı azaltılıp, yüzde 15'ten başlayıp yüzde 35'te biten dört dilimli bir tarife oluyor. Bu indirimleri 2006 yılı Gelir Bütçesine yansıtmış değilsiniz. Siz yansıtıldığını söylüyorsunuz, bunun açıklamasını istiyorum.
- ✓ Bu oran indirimimiz nedeniyle, Türkiye'nin rekabette bulunduğu ülkelerdeki oranları da dikkate alarak, yani, kâr payı üzerindeki toplam vergi yükü itibarıyla bir kıyaslama yaparsak, bizim vergilemediğimiz kazancın vergisinin bir başka ülke hazinesi tarafından vergilenmesi gibi bir sonuç çıkabilir mi? Acaba, bu indirimde bu hesaplama dikkate alındı mı, bu değerlendirme yapıldı mı?

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.